

РЕШЕНИЕ

№ 10422

гр. София, 16.03.2026 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Първо отделение 6 състав, в
публично заседание на 08.12.2025 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Боряна Бороджиева

при участието на секретаря Елеонора М Стоянова, като разгледа дело номер **10838** по описа за **2025** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 145-178 от Административнопроцесуалния кодекс (АПК).

Образувано е по жалба на А. А. А., гражданин на М., чрез адвокат Ю. Д., срещу отказ за издаване на виза „Д“ от 19.09.2025г., издаден от завеждащ консулската служба на ДП на Република Б. в Р., М..

Жалбоподателят излага съображения за незаконосъобразност на отказа поради съществени процесуални нарушения при постановяването му, както и в противоречие с материалния закон. Счита, че отказът не съдържа конкретни фактически основания, въз основа на които е прието, че са налице основанията по чл.10, ал.1, т.1 и т.24 от ЗЧРБ и не са обсъдени представените към заявлението многобройни писмени доказателства. Твърди се противоречие с чл.2 от Протокол 1 към ЕКПЧ и чл.14 от Конвенцията, тъй като чрез него се лишава от правото на образование. Излага подробни съображения по отделните основания. Освен доводите за процедурни нарушения и неспазване изискванията за мотивиране, жалбоподателят навежда и нарушение на принципа на пропорционалност и целесъобразност, като отказът бил непропорционална намеса в неговото право на свободно придвижване и планиране на образованието. Претендира отмяна на отказа и присъждане на разноски, включително и за адвокатско възнаграждение. Представя подробни съображения и в писмено становище.

Ответникът завеждащ Консулска служба при ДП на Република Б. в Р., М. не изпраща представител и не изразява становище по делото.

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД – С. град, като прецени доводите на страните във връзка със събраните по делото доказателства, намира от фактическа страна и правна страна следното:

Установява се по делото, че на 29.07.2025г. жалбоподателят е подал заявление за издаване на виза за дългосрочно пребиваване (виза вид „D“) до Посолството на Република Б. в Р., като студент, приет в редовна форма на обучение във висше училище в Република Б.. Като цел на пътуването в заявлението е отбелязано – обучение, като е уточнено, че обучението е във Висше училище по мениджмънт – В..

Към заявлението са приложени: национален паспорт; Удостоверение № 04-11-1167/21.07.2025г. от Министерство на образованието, че А. А. А. е приет за студент от зимен семестър на учебната 2025/2026г. във Висше училище по мениджмънт (ВУМ) – В., специалност „Международен бизнес и мениджмънт“ на английски език, редовна форма на обучение, за срок от 4 години, за придобиване на образователно-квалификационна степен бакалавър. Съгласно Удостоверение изх. № V-00229/25.07.2025г. от президента на Висше училище по мениджмънт А. А. А. е приет за обучение за зимен семестър на академичната 2025/2026г. и висшето училище е получило банков трансфер за обучение на студента през зимния семестър с включена такса за настаняване в общежитие, като удостоверението е издадено да послужи при кандидатстване за виза Д с цел обучение в Б. (по чл.15, ал.1 от ЗЧРБ). Представено е и писмо от 25.07.2025г. на директор „Международен колеж“ ЕООД, до посланика на РБ в М., че жалбоподателят разполага с резервация за общежитие. Съгласно нотариално заверена декларация от български гражданин К. Х. от 28.04.2025г., същият декларира, че предоставя адрес на пребиваване в собствения му имот в [населено място], за наемане на който е сключен договор за наем на 19.02.2024г. в [населено място], за срок от 12 месеца от 01.03.2024г. Приложен е и договор за наем на недвижим имот, за посочения имот във В. – апартамент на [улица], ет.6, ап.18, който жалбоподателят с още едно лице е наел за жилище от същия наемател К. Х. за 24 месеца, считано от 01.08.2025г. Към заявлението е приложено удостоверение за банкова наличност в банка в М..

В удостоверение от 10.09.2025г. президентът на ВУМ - В. пояснява, че А. А. А. е завършил успешно професионален бакалавър по специалност „Софтуерни системи и технологии“ през учебната 2023г/2024г, като е избрал да надгради образованието си с още една бакалавърска степен с продължителност 4 години, която ще му позволи впоследствие да запише магистърска програма по избор в Б. или чужбина. Пояснено е, че получената степен професионален бакалавър не му позволява да продължи обучение във всяка една магистърска програма в Б. или чужбина, затова е избрал още една бакалавърска, след което може да запише магистърска програма по избор. Приложена е диплома № 1666/16.04.2025г. от Висшето училище по мениджмънт за посочената специалност професионален бакалавър.

Постановен е оспореният Отказ от 19.09.2025г. за издаване на виза за дългосрочно пребиваване (виза вид „D“), издаден от ЗКС ДП Р.. Като правно основание в него са посочени разпоредбите на чл.10, ал.1, т.17 и т.24 от ЗЧРБ, а от фактическа страна е посочено – Апликантът 5 години следва в същия университет, без да е завършил образованието си, като през последните 3 години е записван винаги в трети курс. Ниска мотивация за завършване на образование. Няма гарантирано сигурно жилище за времето на пребиваването си в Република Б.. Не може да мотивира избора на учебно заведение, няма достатъчно средства за издръжка по време на престоя си в страната.

По делото са представени писма от Държавна агенция „Национална сигурност“ относно съгласувателната процедура по заявлението на жалбоподателя, по която е изразено отрицателно становище в Националната визова информационна система. В приложеното становище на ТД „Национална сигурност“ – В. са посочени придобитите данни: Че чужденецът кандидатства с удостоверение на МОН от 21.07.2025г., тъй като следва да бъде зачислен за редовен студент в учебната 2025/2026г. във ВУМ – Висш училище по мениджмънт [населено място]., като кандидатства лично, без да ползва услугите на фирма посредник. Според наличната информация

в апликационната форма към университета с чужденеца не е проведено интервю, няма данни а мотивацията на чужденеца да се обучава в страната, не е ясно и как е направен избор за конкретното учебно заведение. Според визовата информация няма да бъде настанен в студентско общежитие към ВУМ в [населено място], а в частно жилище на лице, което няма нищо общо с университета, а дейността му е в сферата на ромската интеграция. Предвид изложената информация ТДНС – В. счита, че чужденецът няма гарантиран, сигурен подслон по време на престоя си в страната ни, не може да мотивира избора си на учебно заведение по време на престоя му в страната. Във връзка с това и на основание чл.10, ал.1, т.17 от ЗЧРБ – „не може да докаже достоверно целта и условията на заявеното пребиваване“, ТДНС В. дава отрицателно становище да бъде издадена виза, на основание чл.15, ал.1 и чл.24в от ЗЧРБ („обучение“) с апликант А. А. А., [дата на раждане], гражданство М..

Съгласно становище и справка на сектор „Миграция“ при ОД на МВР В., мнението е отрицателно, с посочване на чл.10, ал.1, т.17 и т.24 от ЗЧРБ и че апликантът пет години учи в същия университет, като през последните три години е записван винаги в трети курс. Ниска мотивация за завършване на образование.

По делото са представени Заповед № 95-00-26/16.01.2025г. на министъра на външните работи, съгласно т.4 от която е възложено на ръководителите на дипломатическите и консулски представителства да определят с писмена заповед консулски длъжностни лица, които да съставят, подписват и връчват формулярите по образец съгласно Приложение № 7 към чл.34, ал.3 от Наредба за условията и реда за издаване на визи и за определяне на визовия режим (НУРИВОВР) и по Приложение VI към чл.32 от Визовия кодекс и Заповед № Ав-02-49/20.12.2022г. на посланик П. Ц. на Посолството на Република Б. в Р. – Кралство М., с която определя М. Д. - пълномощен министър и консулско длъжностно лице да съставя, подписва и връчва на заинтересовани лица формулярите по образец съгласно приложение № 7 и приложение № 8 към НУРИВОВР.

По допустимостта на жалбата:

Оспореният отказ е съобщен на 19.09.2025г., а жалбата, по която е образувано настоящото съдебно производство е подадена на 29.09.2025г., в срока по чл.149, ал.1 АПК, срещу подлежащ на оспорване пред съд акт по чл.10а, ал.4 от ЗЧРБ, от лице, чиито интереси той засяга неблагоприятно, поради което е процесуално допустима.

Съдът намира, че жалбата е допустима с оглед изискването на чл.10а, ал.4 от ЗЧРБ, тъй като засяга правото на образование, гарантирано като основно право по ЕКПЧ, с ратифицирания от РБългария Протокол № 1 към нея. Жалбоподателят се позовава конкретно на засягане на това право, гарантирано в чл.2 от Протокол 1 към ЕКПЧ. В този смисъл е и определение на ВАС на РБ по адм.дело № 8911/2025 на ВАС (в което се споделя становище, че с посочването от жалбоподателя на нарушение на чл.2 от Протокол 1 към ЕКПЧ – право на образование не съществува забраната на чл.10а ал.4 от ЗЧРБ и отказът категорично подлежи на съдебен контрол). Съдът не споделя другата част от съдебната практика на ВАС на РБ, според която „След като правото на образование е уредено в Протокол № 1 към ЕКЗПЧОС, то не представлява основно право, защитимо от ЕКПЧ по смисъла на чл. 10а, ал. 4 ЗЧРБ“ (в този смисъл са определенията на ВАС на РБ по адм. дела № 9161/2025 г., № 9124/2025 г. и др.). Оспореният отказ, постановен от българските власти, макар и спрямо лице, намиращо се извън територията на държавата страна по Конвенцията, попада в обхвата на защитата от ЕКПЧ, тъй като същата има действие в случая, в контекста на визовия контрол и защото се засяга правото на образование, гарантирано от чл. 2 на Протокол № 1 към ЕКПЧ. Протоколът е част от системата на основните права по Конвенцията и има същата юридическа сила като разпоредбите в основния ѝ текст. Противното разбиране в част от практиката на ВАС на РБ, че правата от Протокол № 1 не са „основни“ по смисъла на чл.

10а, ал. 4 ЗЧРБ, не се споделя, тъй като противоречи на системното тълкуване на Конвенцията и на трайната практика на ЕСПЧ, която разглежда правото на образование като основно (така К., В. М. and P. v. D., № 5095/71, решение от 7 декември 1976 г., L. Şahin v. T. [GC], № 44774/98, решение от 10 ноември 2005 г., P. v. B., № 5335/05, решение от 21 юни 2011 г.). Позоваването от жалбоподателя на засягане на това право е достатъчно да задейства изключението за съдебен контрол и обуславя процесуалната допустимост на жалбата.

Разгледана по същество, жалбата е основателна.

Съгласно чл. 168, ал. 1 от АПК, във връзка с чл. 146 от АПК, в настоящото производство съдът проверява законосъобразността на оспорения акт, като проверява дали е издаден от компетентен орган и при спазване на законоустановената форма, спазени ли са процесуалните и материалноправните разпоредби, относно издаването му.

Предвид издаването на оспорения отказ от М. Д., за която е представена заповед за определянето ѝ за компетентен да съставя формулярите по заявленията за визи, съдът приема, че актът е издаден от компетентен административен орган.

Спазена е и предвидената форма, в случая отразена, чрез съответния стандартен формуляр за уведомление за основанията за отказ за издаване на виза, анулиране или отмяна на виза за дългосрочно пребиваване съгласно Приложение № 7 към чл.34, ал.1 от НУРИВОВР.

Отказът е издаден след проведена съгласувателна процедура с Дирекция „Миграция“ - МВР и ДАНС (съответните им териториални структури) съобразно чл. 30, ал 2 от НУРИВОВР, според който консулските длъжностни лица издават или отказват издаването на виза за дългосрочно пребиваване след разрешение от Дирекция "К. отношения", въз основа на мотивирано становище на службите за административен контрол на чужденците в Република Б. и Държавна агенция "Национална сигурност". В случая съгласуването е с дадено отрицателно становище на началник сектор „Миграция“ на ОД на МВР [населено място], обективирано в справка от 08.08.2025г., приложено по административната преписка и обосновано с наличие на основания по чл.10, ал.1, т.17 и т.24 от ЗЧРБ, докато от ДАНС не се посочва апликантът да е заплаха за националната сигурност, но в приложеното становище аргументират хипотеза на чл.10, ал.1, т.17 от ЗЧРБ, предвид че чужденецът няма гарантиран, сигурен подслон по време на престоя си, средства за издръжка и не може да мотивира избора си на учебно заведение. Приема се в съдебната практика за допустимо мотивите на един административен акт да бъдат изложени и в друг документ, предхождащ или съпътстващ издаването на акта. В случая това са мотивите на отрицателните становища на сектор „Миграция“ при ОДМВР-В. и ТДНС –В. –ДАНС, макар и двете да не съвпадат съвсем като основания. Така формално отказът, постановен на формуляр по образец, е мотивиран съобразно общото изискване на чл.59, ал.2, т.4 от АПК – с посочване на фактическите и правни основания за издаване на акта и при спазване на предвидената процедура.

При липса на нарушения на компетентност, форма и процедура, административният орган е постановил отказа в противоречие с материалния закон и целта му.

Видно от установеното от фактическа страна, жалбоподателят съгласно издадените удостоверения от дирекция „Висше образование“ на МОН и от Висшето училище по мениджмънт – В. е приет за студент от зимен семестър на учебната 2025/2026 година, специалност „Международен бизнес и мениджмънт“, на английски език, редовна форма на обучение, за срок от 4 години за придобиване на образователно-квалификационна степен „Бакалавър“. Представено е удостоверение, с което ВУМ – В. потвърждава, че е получило банков трансфер за обучението на студента през зимен семестър на академичната 2025/2026 г. (с включена такса за настаняване в общежитие), както и че към момента на кандидатстване за визата студентът разполага с резервация за настаняване в общежитията, стопанисвани от

„Международен колеж“ ООД с избор в [населено място] или в [населено място], докдето има възможност ВУМ да организира транспорт. Същевременно чужденецът е сключил и договор за наем за имот в [населено място], за 24 м., считано от 01.08.2025г.

Според информацията от ВУМ – В., представена в удостоверение от 10.09.2025г., жалбоподателят е избрал втора бакалавърска програма, след като е завършил успешно и е получил диплома професионален бакалавър по специалност „Софтуерни системи и технологии“ през учебната 2023/2024г., тъй като това ще му позволи впоследствие да запише магистърска степен по избор в Б. или чужбина, професионалният бакалавър не му дава тази възможност.

Тоест фактите по делото, конкретно за жалбоподателя, и то удостоверени с официални документи, установяват една ясна цел на заявлението за виза на жалбоподателя, а именно обучение във Висшето училище по мениджмънт – В., в който е записан и платил таксата, а и съответства като време на подаване – юли 2025г., което съответства с описаното в удостоверението от това учебно заведение, че е записан за зимния семестър за учебната 2025/2026г. В този смисъл изразените съмнения относно целта на органите на ответника остават само предположения и се опровергават от приложените документи. Не съответства на удостовереното от МОН и учебното заведение, че чужденецът записва за трета поредна година един и същи курс, тъй като съгласно удостоверенията същият е завършил успешно професионален бакалавър по посочена специалност (приложена е и диплома) и сега записва бакалавър друга специалност.

При горната фактология не се установява посоченото от органа основание за отказа – правното по чл.10, ал.1, т.17 от ЗЧРБ, и фактическото – целта и условията на планирания престой не са обосновани, тъй като се опровергават от представените по делото доказателства.

Разпоредбата на чл.10, ал.1, т.17 от ЗЧРБ предвижда невъзможност да се докажат достоверно целта и условията на заявеното пребиваване или транзитно преминаване, или летищен транзит. Изложените от административния орган съображения за липса на мотивация и обосновка защо е избрал това учебно заведение излизат извън неговата компетентност и са опровергани от официалната информация на МОН и ВУМ. При наличието на доказателства за прием и заплатена такса, доводите за липса на обоснована цел на пребиваването са недоказани. Подобни предположения представляват недопустима намеса в гарантираното от чл. 2 на Протокол № 1 към ЕКПЧ право на образование.

Не се установява и другата хипотеза на чл.10, ал.1, т.24 от ЗЧРБ, тъй като въобще не е уточнено какви съмнения има органа (а те трябва да са основателни) относно автентичността на приложените документи за издаване на виза, истинността на тяхното съдържание, надеждността на направените от чужденеца изявления или намерението му да напусне страната в рамките на разрешените срок за пребиваване. Освен, че е записан като студент в нова специалност след завършена друга, заплатил е такса, което се установява от официални документи, които не се оспорват, студентът е имал резервация за общежитие, като същевременно е сключил и договор за наем за две години напред, което означава, че изводът за липса на сигурен, гарантиран престой е необоснован. Това, че наемодателят му работи в съответно Н. в областта на ромската интеграция, само по себе си не може да постави под съмнение наемното правоотношение, а и в случая представените документи за това не се обсъждат и оспорват. Не е обсъдено и представеното банково удостоверение със суми по банкова сметка.

Като незаконосъобразен отказът следва да се отмени на основание чл.172, ал.2 АПК и преписката следва да се върне на административни орган съгласно чл.173, ал.2 АПК за ново произнасяне по заявлението за виза на жалбоподателя при изпълнение на указанията по тълкуване и прилагане на закона, дадени с решението.

При този изход на спора на основание чл.143, ал.1 АПК на жалбоподателя следва да се присъдят сторените разноси за държавна такса в размер на 10 лв. Претендира се и адвокатско възнаграждение, но не са представени доказателства за платено такова, поради което съдът не присъжда.

Воден от горното, Административен съд София – град, I отделение, 6 състав,

РЕШИ:

ОТМЕНЯ Отказ от 19.09.2025г. за издаване на виза за дългосрочно пребиваване (виза вид „D“), издаден от завеждащ Консулска служба към ДП на Република Б. в Р., Кралство М. по заявление от 29.07.2025г. на А. А. А., [дата на раждане] , гражданин на М..

ИЗПРАЩА преписката на административния орган за произнасяне по заявление от 29.07.2025 г. за издаване на виза за дългосрочно пребиваване (виза вид „D“), подадено от А. А. А., [дата на раждане] , гражданин на М., при съобразяване указанията по тълкуването и прилагането на закона, дадени с настоящото решение.

ОСЪЖДА Министерство на външните работи да заплати на А. А. А., [дата на раждане] , гражданин на М., разноските по делото за държавна такса в размер на 10 лв.

Решението може да се обжалва пред Върховен административен съд на РБ с касационна жалба в 14-дневен срок от съобщаването.

Съдия: